

***ПРЕЗЕНТАЦІЯ З КУРСУ “ЦИВІЛЬНЕ
ПРАВО УКРАЇНИ”
НА ТЕМУ: «ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ
ПРАВА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ
СОЦІАЛЬНЕ БУТТЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ»***

Виконав: студент групи ПБ-22

Партика Олег

План

1. Право зміни імені. Право на використання імені.
2. Право на повагу до гідності та честі.
3. Право на недоторканність ділової репутації.
4. Право на індивідуальність.
5. Захист інтересів особи при проведенні фото, кіно, теле- та відеозйомок.
6. Право на місце проживання.
7. Право на вибір роду занять.
8. Право на об'єднання.

1. Ім'я здавна є засобом індивідуалізації людини в суспільстві та належить до особистих немайнових благ фізичної особи. Значення цього блага в цивільному обігу полягає в тому, що фізична особа набуває прав і створює для себе цивільні обов'язки, а також здійснює ці права і виконує ці обов'язки від свого імені. Фізична особа має право на ім'я, яке не може бути відчужене.

Ім'я необхідно людині для реалізації цивільних прав і обов'язків, що нормативно закріплено в статті 28 Цивільного кодексу України. Одночасно у частині третій цієї статті зазначено, що ім'я фізичній особі надається відповідно до закону.

За своїм змістом право на ім'я фізичної особи включає наступне:

- право володіти, користуватися і розпоряджатися своїм ім'ям;
- право вимагати від інших осіб звертатися до особи відповідно до її імені;
- право на псевдонім;
- право вимагати припинити незаконне використання свого імені, а також будь-які інші його порушення.

Власне реалізація права на володіння ім'ям (прізвищем, власним ім'ям, по батькові) здійснюється внаслідок реалізації батьками (усиновлювачами), опікунами, а в передбачених законодавством випадках також і органами опіки та піклування або ж судом іншого особистого немайнового права, а саме – права на надання імені. Відповідно до чинного законодавства батьки зобов'язані невідкладно, але не пізніше ніж через один місяць з дня народження дитини зареєструвати народження дитини в державному органі реєстрації актів цивільного стану, і одночасно дати їй прізвище, ім'я та по батькові.

Однією із складових права на ім'я є право розпорядження ім'ям, одним з його найпоширеніших видів є право на зміну імені.

Право на зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи передбачено статтею 295 Цивільного кодексу України.

Одне ім'я (прізвище) дає право на ім'я по

Фізична особа, яка досягла шістнадцяти років, має право на власний розсуд змінити своє прізвище та (або) власне ім'я.

Фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років, має право змінити своє прізвище та (або) власне ім'я за згодою батьків або одного з них у разі, якщо другий з батьків помер, визнаний безвісно відсутнім, оголошений померлим, визнаний обмежено дієздатним, недієздатним, позбавлений батьківських прав щодо цієї дитини, а також якщо відомості про батька (матір) дитини виключено з актового запису про її народження або якщо відомості про чоловіка як батька дитини внесені до актового запису про її народження за заявою матері.

У разі якщо над фізичною особою, яка досягла чотирнадцяти років, встановлено піклування, зміна прізвища та (або) власного імені такої особи здійснюється за згодою піклувальника.

З метою зміни імені (прізвища, власного імені, по батькові) подається заява.

Громадяни України, які проживають на її території подають заяви до відділів реєстрації актів цивільного стану за місцем проживання; громадяни України, які постійно проживають за кордоном, до дипломатичного представництва або консульської установи України, в якій вони перебувають на постійному консульському обліку.

2. Право на повагу до гідності та честі відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Про право на повагу до гідності зазначено у статті 28 Конституції України: кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідженням. Також про це зазначено в Європейській Конвенції про захист прав та основних свобод людини.

Цивільний кодекс України встановлює, що кожен має право на повагу до його гідності та честі. Гідність та честь фізичної особи є недоторканими. Фізична особа має право звернутися до суду з позовом про захист її гідності та честі (ст. 297 ЦК України). Стаття 23 ЦК України відносить приниження честі, гідності, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи до моральної шкоди та зазначає, що особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав.

3. НЕДОТОРКАННІСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ

Право на недоторканність ділової репутації відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Фізична особа має право на недоторканність своєї ділової репутації. Вона може звернутися до суду з позовом про захист своєї ділової репутації (ст. 299 ЦК України). Цивільний кодекс України, встановлює, що моральна шкода полягає в порушенні ділової репутації фізичної або юридичної особи та зазначає, що особа має право на відшкодування шкоди, завданої внаслідок порушення її прав.

4. Право особи на індивідуальність відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Фізична особа має право на індивідуальність, а також право на збереження своєї національної, культурної, релігійної, мовної самобутності, право на вільний вибір форм та способів прояву своєї індивідуальності, якщо вони не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства (ст. 300 ЦК України).

5. Право особи на захист інтересів при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Фізичну особу можна відзняти на фото-, кіно-, теле- чи відео-плівку лише за її згодою. Згода особи на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відео-плівку допускається, якщо зйомки проводяться відкрито на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру. Фізична особа, яка погодилася на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відео-плівку, може вимагати припинення публічного показу того, що стосується її особистого життя. Витрати, пов'язані з демонтажем виставки чи запису, відшкодовуються цією фізичною особою. Знімання фізичної особи на фото-, кіно-, теле- чи відео-плівку, в тому числі таємне, без згоди особи, може бути проведене лише у випадках, встановлених законом (ст. 307 ЦК України).

6. Право особи на місце проживання відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Конституція України (ст. 33) гарантує кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. Громадянин України не може позбавлятися права в будь-який час повернутися в Україну.

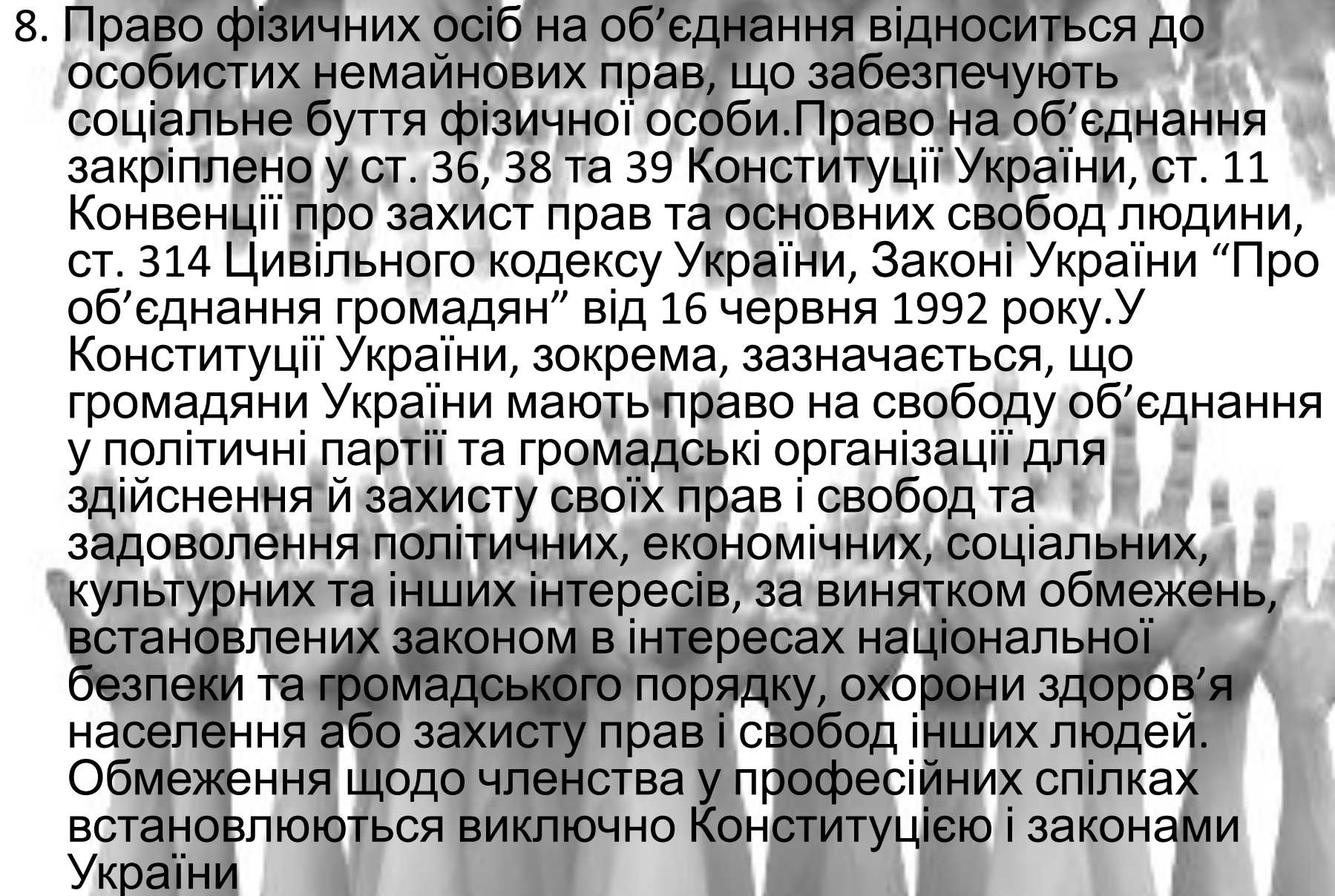
Подібні норми містяться і в статті 2 Європейської Конвенції про захист прав та основних свобод людини: 1. Кожен, хто законно перебуває на території будь-якої держави, в межах цієї території має право на свободу пересування і свободу вибору місця проживання. 2. Кожен є вільним залишати будь-яку країну, включаючи свою власну. 3. На здійснення цих прав не встановлюються жодні обмеження, крім тих, що передбачені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для забезпечення громадського порядку, запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі чи з метою захисту прав і свобод інших осіб. Відповідно до ст. 29 ЦК України, місцем проживання фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово.

7. Право особи на вибір роду занять відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Держава гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Використання примусової праці забороняється Конституцією України (ст. 43), Європейською Конвенцією про захист прав та основних свобод людини та Цивільним кодексом України (ст. 212).

8. Право фізичних осіб на об'єднання відноситься до особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на об'єднання закріплено у ст. 36, 38 та 39 Конституції України, ст. 11 Конвенції про захист прав та основних свобод людини, ст. 314 Цивільного кодексу України, Законі України "Про об'єднання громадян" від 16 червня 1992 року. У Конституції України, зокрема, зазначається, що громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення й захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Обмеження щодо членства у професійних спілках встановлюються виключно Конституцією і законами України